

چکیده

به منظور بررسی اثر پیش‌اندازی شیمیایی و تلقیح با باکتری‌های محرک رشد گیاه بر عملکرد و اجزای عملکرد باقلا، آزمایشی به صورت فاکتوریل در قالب طرح پایه بلوک‌های کامل تصادفی در سه تکرار، در مزرعه تحقیقاتی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی گیلان (رشت) در سال زراعی ۹۴-۱۳۹۳ به اجرا درآمد. فاکتورهای آزمایش شامل سویه‌های مختلف باکتری *سودوموناس فلورسنت* (۴۱، ۱۶۹ و ۱۸۷) و عدم تلقیح با باکتری به عنوان تیمار شاهد و سطوح مختلف پیش‌اندازی شیمیایی شامل محلول اوره و محلول سولفات روی به همراه آب معمولی به عنوان تیمار شاهد بود. نتایج تجزیه واریانس نشان داد که برهمکنش پیش‌اندازی و تلقیح باکتریایی بر صفاتی نظیر تعداد غلاف در بوته، تعداد دانه در بوته، عملکرد غلاف سبز و عملکرد دانه معنی‌دار بود. همچنین اثر پیش‌اندازی و تلقیح باکتریایی بر پروتئین دانه معنی‌دار بود، به علاوه اثر تلقیح باکتریایی بر فسفر دانه معنی‌دار شد به طوری که بیشترین مقدار فسفر دانه (۲۹۹ میلی‌گرم بر کیلوگرم) در شرایط تلقیح با سویه ۱۸۷ به دست آمد. در این آزمایش بیشترین عملکرد دانه (۳۷۵۰ کیلوگرم در هکتار) و غلاف سبز (۱۴۴۰۸ کیلوگرم در هکتار) در شرایط عدم تلقیح بذور با باکتری و پیش‌اندازی با اوره به دست آمد. به طور کلی نتایج حاصل از این تحقیق نشان داد که تکنیک کم‌هزینه پیش‌اندازی با اوره در شرایط مزرعه سبب افزایش عملکرد باقلا گردید. بدین ترتیب پیش‌اندازی با اوره جهت بهبود عملکرد این گیاه در شرایط اقلیمی گیلان می‌تواند قابل توصیه باشد.

واژه‌های کلیدی: باقلا، پیش‌اندازی شیمیایی، تلقیح باکتریایی، صفات زراعی